

מ-צילותא דאברהם

דרושים, פלפולים, וחידושי אגדות על סדר פרשיות התורה

מהגאון המפורסם בתורה ויראה, החסיד ועניו, חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, יראתו קודמת לחבמתו, שכל ימיו היה מתנהג בחסידותו ובפרישתו וקדושתו באספקלדיא המאירה, החריק, רבן של כל בני הגולה, אשר הרביץ תורה והעמיד תלמידים הרבה גדולי ומופלגי הדור

מוה' משה אברהם אבוש מרגליות זצ"ל

אב"ד האראדאנקי, וזאבנא

וגם לדבות חידושי תורה מקרובי משפחתו

דרשות צמח הצב"י

בן אלעזר בן

ביאגראפי"ע על הרב הגאון הקדוש, תפארת ישראל, מאוד הגולה, החסיד שבכהונה, מורינו אלעזר כהן זצ"ל, אב"ד מאקעווע, פולטוסק, פלאצק, סאבאטשאוו. בעמח"ס חי' מהרא"ך ושאר ספרים.

חתן הגאון האמיתי שר התורה

רשכבה"ג החוות דעת מליסא זצ"ל

נלקט ונסדר ע"י

הצב"י הירש מייזליש

בלאאמו"ד הרה"ג מהר"י אב"ד אוהעל שליט"א

כל הזכויות שמורות
© 2024 Copyright

להשיג הספר אצל המוציא לאור:
הצב"י הירש מייזליש

Rabbi Hirsch Meisels
31 Herrick Ave #B
Spring Valley, NY 10977
Fax: 845.573.9276
RabbiMeisels@
FriendsWithDiabetes.org

הדפסה
וכריכה

הוצאה
לאור

CHAD VECHALAK PUBLISHING

845-371-6166

העתקה מכת"י • עריכה • שיפור הלשון
• תיקונים והגהות • מפתחות • סידור
ועימוד • גרפיק • הדפסה וכריכה

יקותיאל יהודה מייזליש

אב"ד דקה"י סי געיט יצ"ו

יום י"ג אב שנת תשע"ה לפ"ק

כבוד אהובי נכדי יקירי מחמד נפשי הרה"ג חו"ב, חכם ונבון וכו', מו"ה צבי
הירש מייזליש שליט"א

אחדשה"ט באהבה רבה - נתתי שמחה בלבי בראותי שאתה מוציא לאור מחדש
הספר חידושי הרד"ד מכ"ק זקנינו הגאון האמיתי שר התורה רשכבה"ג מרן דוד
דוב מייזליש זי"ע אבד"ק לאסק יע"א. ודכירנא ששמעתי כמה פעמים מכ"ק
אאמו"ר עט"ר מרן הגאון הצדיק זצ"ל שבהיותו בעיר לאסק לבקר את דו"ז הגאון
האדיר בעל חדות יעקב ז"ל בן המחבר ראה שם שלשה ארגזים מלאים מכתב ידו
על כל מקצועות התורה מאת כ"ק זקנינו הנ"ל, ולדאבונינו הרב לא הוציאם לאור
מחוסר אמצעים, וחבל על דאבדין.

וכ"ק אאמו"ר עט"ר זצ"ל נתעורר כמה פעמים להדפיס אידרא כל ספרי זקנינו
אשר זכו לדפוס, ובפרט רצה להדפיס את ספר הנוכחי חידושי הרד"ד עמ"ס
פסחים, עם הערותיו, כי הרבה שקד בו ועלה בידו חדושים להוסיף על דבריו
כדרכה של תורה, אבל לדאבונינו הרב לא עלה בידו להוציא מחשבתי הטהורה
אל הפועל. וממש בימיו האחרונים כאשר הי' בבית חולים בניו-יארק וביקר אצלו
בן דודי מחותני הרה"ג משאפראן (שליט"א) [זצ"ל] אשר זכה להוציא לאור ספר
היקר והנפלא אבות דר' אלעזר מכ"ק זקנינו הגאון הקדוש מרן ר' אלעזר הכהן
זצוק"ל שהי' אבד"ק בק"ק מאקעווע, פאלטיסק, פלאצק, סאכאטשוב, ושם נדפס
מעט מחדושי חתנו זקנינו הנ"ל בשם תפארת דוד, אז נתעורר עוד הפעם ודיבר
עמו שידפיס החדושי הרד"ד והוא יסייע לו בכל מאמצי כחו. לכן בטוח אני שכ"ק
אאמו"ר עט"ר זצ"ל יתענג נשמתו הטהורה בגן עדן בראותו שנעשה רצונו, ואשריך
נכדי נ"י שנדפסת על דברי תורה.

והנני נותן שבח והודאה על העבר שב"ה גם אני זכיתי להוציא לאור שני
חבוריו ה"ה אור דוד על מגילת אסתר וריח דודאים על הגדה של פסח, ואני תפלה
על העתיד שיזכני ד' לראות את כל חבוריו להפיצם ע"י תבל ה"ה השלמת ספרא
דין, ושני חלקים אהבת דוד וקונטרס הספיקות ובנין דוד על מגילת איכה, ובטוח
אני באלה שמי שיעסוק וישתדל בהוצאת הספרים שזכות זקנינו הגה"ק המחבר
יגן בעדו ובעד כל משפחתו שיתברכו ממקור הברכות בכל מילי דמיטב, וימלא ד'
כל משאלות לבינו לטובה ויזכנו לגאולה קרובה בביאת גואל צדקינו במהרה דידן.

כ"ד זקניך הדבוק באהבתך.

הק' יקותיאל יהודה מייזליש.

הקדמת המלקט

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל:

אודה ה' בשיר וקול תודה, בסוד ישרים ועדה, בעלי תריסין ושואפי חכמה, ריעים אהובים וכל שוחרי תורה, ברוך הטוב והמטיב אזמר בשבחים, שזיכני להוציא לאור עולם ברוב רחמים וחסדים, אור הגנוז זה עידן ועדנים, ליקוט מספר 'צילותא דאברהם', חידושים נפלאים בחריפות ובקיאות, מים עמוקים ידלה איש תבונות, מאת זקיני הגאון האדיר מוהר"ר משה אברהם אבוש מרגליות זי"ע אבד"ק זאבנא, אשר העמיד תלמידים גאוני עולם, וגם אחיו הצעיר הרה"ק המפורסם ר' מאיר בעמח"ס מאיר נתיבים הי' תלמידו.

דבר בעתו מה טוב - עידנא דחדוותא:

הנה הזמן גרמא, אשר הספר הנכבד הזה יוצא לאור על ראש שמחתי, לקראת השמחה אשר במעונינו, בעת איזדמן לן כלולותא, יקר ורבותא, לרגל נישואי בני הרב אלעזר שליט"א, עב"ג הכלה הבתולה המהוללה, בת כבוד מחותני שמו נודע ב'יהודה', ה"ה הרב הגאון המפורסם כש"ת מוהר"ר אברהם יקותיאל יהודה לאבין שליט"א, בעמח"ס זכור לקדשו, הוא הגבר אשר משריש בלב ילדיו אהבת התורה לאין ערוך, בנו של רב האי גאון הגה"צ המפורסם אב"ד באלחוב שליט"א. יעזור השי"ת שזכות אבות יגן עליהם, ויעלה זיווגם יפה יפה, לבנות בנין עדי עד, בית נאמן בישראל, בית שמגדלין בו תורה ויראה, אהבה ואחוה שלום וריעות, זרעא חיא וקיימא בנים וב"ב עוסקים בתומ"צ, לתפארת אבותינו הקדושים.

ולכבוד החתן 'אלעזר' שליט"א צירפתי להספר מאמר 'בן אלעזר בן', היחוס למעב"ק של אא"ז הג"ר אלעזר אב"ד פאלטוסק

וסאכטשוב. וגם צירפתי הדרשות שדרשתי בעידן חדוותא בהשמוחות של החתן מעת הוולדו, ונקובים בשמי דרשות 'צמח הצב"י'.

עטרת זקנים בני בנים:

הננו בזה להתכבד להזכיר לטובה ולברכה, את מעלת כבוד זקני היקר, עטרת ראשי, משרידי דור הישן, ה"ה הגה"צ מוה"ר יקותיאל יהודה מייזליש שליט"א אב"ד קהל יראים סיגעייט, ואחת היא ברכת הדיוט, תוכה רצוף אהבה, שזכות רבינו המחבר זצ"ל יגן עליו, ואתו עמו זקנתי הרבנית החשובה תליט"א, המלומדת ומושלמת במדות תרומיות, בת הגה"צ ר' בנימין חיים פעלדמאן זצ"ל, תלמיד חביב למהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל, עוד יובו בשיבה טובה באריכות ימים ושנים דשנים ורעננים, בבריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

שיר למעלות אל ההורי"ם:

ובזאת אבוא אל הקודש אשר לא כדת, ברעותא וחדוותא דלבא, הברכה אחת היא לך אבי מורי ורבי שליט"א, בעמח"ס חלקת יחזקאל, נאה דורש ונאה מקיים, אשר אהבת תורה ויראת שמים יקדת בלב, ולאמי מורתי החשובה היקרה תליט"א, בת מלכים ה"ה זקני הגה"צ אב"ד קהל יראים סיגעייט שליט"א, שגידלוני וטיפחוני על ברכי התורה וחסידות, ועד כדין עוזרים לי במסירות נאמנה בכלל ובפרט. 'שלם ה' פעלם ותהי משכרתם שלימה, ויתברכו ממעון הברכות, רב שובע שמחות, מגן אברהם יהי בעזרם, להצליח מאד כל ימי חייהם, זכותו ותורתו של רבינו זי"ע יעמוד להם ולזרעם עד עולם, בכל מילי דמיטב, אך טוב וחסד בבריות איתנה ושלוות הנפש וחיי נחת דקדושה.

חייב אדם בכבוד חמיו:

בהאי עידנא אזכיר לטובה ולתהילה מו"ח ה"ה הרה"ח מוה"ר אהרן פרידמאן שליט"א, בן הגאון המפורסם הרב מענדל זצ"ל ר"מ בשיבת סאטמאר, [וביודעי ומכירי קא אמינא, כד הוינא טליא לקחני אאמו"ר להסתכל בצורתו לראות איך יהודי מורם מעם

מתפלל לקונן] שייף עייל ושייף נפיק, ולא נחא ליה אם אמלל בשבחו, אך אחת אמרתי אספרה, מלא מדע וחכמה בהנהגות ועובדות ממרנן ורבנן קדישא מדורות קדמאי, וגודל דביקותו בדרכיהם הקדושים, שמח בחלקו ומחזק אחרים, ומנב"ת ה"ה חמותי החסודה ויר"ש תליט"א בת קדושים ה"ה הרה"ח מוה"ר שלום לויפער זצ"ל מנאמני ביתו של מרן הקוה"ט בעל דברי יואל מסאטמאר זי"ע, השי"ת יאריך ימיהם בטוב ובנעימים, בלי צרה ועקתא, במזלא טבא, ומלא חפניים נחת מכל יוצאי חלציהם.

הני נשי במאי קא זכין:

נוות בית תחלק שלל, רעייתי היקרה מנשים באהל תבורך, שעומדת על ימיני לסמכני, ועושה למעלה מכוחותיה לבנות ולנהל את ביתי בתושי' רבה, חכמת נשים בנתה ביתה, ע"י מסירותה המיוחדת מתאפשר לי לעסוק בעניני הכלל והפרט, ולהקצות קצת מעיתותי הטרודים לעסוק בתורה הקדושה, תמידין כסדרן, וגם להרצות שיעורים לבחורי חמד, ובמיוחד בעריכת ספרא הדין. לכן בדין הוא שתטול שכרה, ופלגינא בהדה, כי שלי ושלכם שלה הוא, תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה. יהי רצון שנזכה לגדל את הילדים אשר חננו השי"ת, ולהכניסם לתורה וליראת שמים, למדות טובות, ולחופה ולמעשים טובים, ולהספיק להם די מחסורם, מתוך בריאות הגוף והנפש בשלימות, ויזכו לזיווגים הגונים, ולא ימוש התורה מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו עד עולם, אכ"ר.

הילדים אשר חנן אלקים:

הנה נא אמרתי אבוא בשערים, זה השער לה' צדיקים יבאו בו, אשר כאילו בעל השמועה עומד לנגד עיני, על כן במקום הזה אזכיר לטובה ולברכה ולהצלחה את בני ובנותי שיחיו: [עפ"ד הרה"ק בעל מאור עינים (ישמח לב על אגדות הש"ס, ריש מס' שבת) בשם מרן הבעש"ט זי"ע "האדם הלומד ומדבר דברי הקדמונים מכניס חיות ומוחין לתוך הדיבורים, ונקרא אתדבקות רוחא ברוחא... ולכן אמרו שפתותיו דובבות בקבר... וזה בחינת השתטחות על קברי צדיקים, כי דיבורי הצדיק שם קבור וטמון החיות שלו"], ואלו הן:

החתן **אלעזר** (ע"ש אבי אמו"ר, אא"ז הגה"צ הרב אלעזר מייזליש זצ"ל אב"ד אוהעל, בן הגאון הקדוש הרב דוד דוב זצוק"ל הבנין דוד, נלב"ע ה' אלול). **פערל** (ע"ש אס אבי אמו של מו"ח, הצדיקת (מרגלא) פערל בת הרב יצחק זצ"ל, א"ח של הרב צבי הכהן קנאפף זצ"ל, נלב"ע ה' אב). **אסתר זיסל** (ע"ש אס אבי אמו, הרבנית הצדיקת הענא זיסל, בת הגה"צ הרב חיים יעקב מלימנוב זצ"ל, א"ח של זקני מוויטצען זצ"ל, נלב"ע כ' תמוז. וע"ש אס אמה של אמה של אמו, הצדיקת 'אסתר' פרומא, בת הרב שלמה גרשון סאם זצ"ל, א"ח הרב פנחס מרדכי זינגער זצ"ל. נלב"ע שיחסר אדר ב'). **חיה רחל** (ע"ש אמו של מו"ח, הצדיקת חיה רחל בת הרב נפתלי הירצקא הכהן קנאפף זצ"ל, נלב"ע י"ג אדר ב'). **ריזל** (ע"ש אמו של אמו"ר, הרבנית הצדיקת ריזל בת הרה"צ ר' יוסף האדמו"ר מדעעש זצ"ל, נלב"ע ח' כסליו). **מנחם נפתלי הירצקא** (ע"ש אבי מו"ח, הג"ר מנחם פרידמאן זצ"ל ר"מ סאטמאר, נלב"ע ה' חשון. וע"ש חותנו הג"ר נפתלי הירצקא הכהן קנאפף זצ"ל, נלב"ע כ"ב ניסן אחש"פ. וגם כיוונתי לאא"ז הג"ר מנחם נפתלי הירץ מייזליש אב"ד ראווא, בעמח"ס זכותא דמנחם).

ועוד הנה נא לי חתני ובנותי הנשואות שיחיו: **רבקה** (על שם אס אמו של מו"ח, הצדיקת רבקה בת הרב שמואל לוריא זצ"ל, נלב"ע י"ג ניסן). **ובעלה** הרב חיים מנחם ראטה, בן מחותני הרה"ג ר' עזריאל יהודה שליט"א [ויו"ח: אלעזר, שרה, נפתלי הירצקא, אברהם]. **חנה העסא** (ע"ש אס אמה של אמו, הצדיקת חנה בת הרב פנחס מרדכי זינגער זצ"ל, א"ח של הג"ר בנימין חיים פעלדמאן זצ"ל. נלב"ע כ"ו תמוז. וע"ש הצדיקת העסא בת הג"ר שמחה ראפאפארט. נלב"ע י"ט תשרי תר"ו [א"ח אא"ז הגה"צ שלמה בן פיגא אב"ד קשאנוב זצ"ל]). **ובעלה** הרב ישעיהו גאלדשטיין, בן מחותני הרה"ג ר' חיים יעקב שליט"א. **דבורה** (ע"ש אס אמה של אביה של חמותי, הצדיקת דבורה בת הרב משה זצ"ל, נלב"ע כ"ג אדר). **ובעלה** הרב אלימלך רובין, בן מחותני הרה"ג ר' ישעי' רובין שליט"א אב"ד קערעסטיר, [ובנם דוד דוב].

עשות ספרים הרבה אין קץ

זכי גדולה נפלה בחלקי, שבמשך השנים הי' לי הסייעתא דשמיא לעבוד ולהוציא לאור מחידושי אבותי הקדושים, ולהאיר את דבריהם בהערות 'צמח הצב"י', ואפרטם בקצרה;
קונטרס 'די כהניך' על חנוכה, לאא"ז הגאון בעל חוות דעת ונתיבות המשפט זצ"ל (לעת עתה נתפרסם רק בקובץ פידיעף).

ספר 'זכותא דמנחם' לאא"ז הגאון ר' מנחם נפתלי הירץ מייזליש זצ"ל, אב"ד ראווא. 'זכרון יעקב' לבנו אא"ז הגאון ר' ארי' יהודא יעקב זצ"ל, אב"ד פיעטרכוב.

ספר 'חידושי הרד"ד' ח"א עמ"ס פסחים, לאא"ז הגאון האדיר אב"ד לאסק זצ"ל. [וכבר היה בידי מוכן לדפוס חלקו השני, אך במשך הזמן מצאתי חברותא אברך חריף עצום, ופלפל עמי בהערותי להספר, והענין נסתבך הרבה, ועוד חזון בסייעתא דשמיא למצוא הפנאי והמעות בכדי לגמרו ולהפיצו ע"פ תבל].

ספר 'מספד דוד', ו'מספד אלעזר' ליקוט של הספדים שהספיד אא"ז הרד"ד, ואא"ז הגאון ר' אלעזר פאלטוסקער זצ"ל, (לא נדפס עדיין).

ספר 'בנין דוד' על מגילת איכה לאא"ז הרד"ד (בקובץ פידיעף).

קונטרס 'נר דוד' (להרד"ד) ו'חידושי מהרא"ך' (לחתנו הג"ר אלעזר פאלטוסקער זצ"ל) לחנוכה, (בתוכו גם 'אפד בד' לדו"ז הג"ר פנחס אלי מייזליש זצ"ל).

גליוני 'דודאים' (להרד"ד) על פרשיות התורה ומועדים ודרשות, [ביחד עם אחי הרב החריף ר' אהרן שמואל שליט"א. גם קונטרס 'תפלה לדוד' עניני תפלה, 'תפארת דוד', עמ"ס אבות]. 'שו"ת הרד"ד' להלכות פורים וד' פרשיות. 'פניני הרד"ד' ו'משלי דוד' להגש"פ, מלוקט מתוך הגש"פ 'ריח דודאים'.

קונטרס 'מילי דמיטב' על סוגי' דחמץ שקיבל עליו אחריות, לאא"ז הגה"ק ר' משה יוסף טייטלבוים זצ"ל, אב"ד אוהעל, (בתוכו גם 'בנין יקותיאל' לאא"ז הרה"ג ר' יקותיאל יהודה מייזליש שליט"א, אב"ד קהל יראים סיגעייט).

קונטרס 'בנין צבי' - דבר צבי' לחנוכה, לאא"ז הגה"ק מווייצען זצ"ל.

הגש"פ 'דבר צבי', ו'בנין צבי' עמ"ס פסחים שהעתקתי מכת"י, (נדפס בתשפ"ב במהדורה חדשה ומפוארת).

קונטרס 'טעם הצב"י', ליקוטים של ביאורים ורמזים בטעמי המקרא של מגילת אסתר וקריאת ארבע פרשיות.

ובעת נעילת שער אשא כפי אל שמים, כשם שעזרתני עד הלום,
וזכיתי להו"ל ספרא הדין לזכות את הרבים, כך אזכה לילך מחיל
אל חיל ולהמשיך בעריכת עוד ספרים ברוב פאר והדר, למען
ישוטטו רבים בספרי קדמונינו ובאורם נראה אור, אנא ה' הצליחה
נא, ללא שום מכשול להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך הרחבת הדעת
ובריות גופא ונהורא מעליא, תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו,
ימליץ טוב בעדינו, ואני תפלה שאזכה ביחד עם ב"ב לרוות נחת
דקדושה מיו"ח מתוך אושר ועושר ושובע שמחות, ותחזינה עינינו
בהגלות נגלות, משיח צדקינו, במהרה בימינו, עוד ישמע בערי
יהודה, קול ששון וקול שמחה, שמחה האמיתית והשלימה, בבנין
הבית השלישי בית מקדשינו על מכונה, אמן.

ואסיים בהלשון שסיים בן אחיו של רבינו את הקדמתו: נשמת
(דודי) [זקני] הגאון ז"ל, זכותו יגן עלי ועל זרעי וזרע זרעי,
שלא ימוש התורה מפינו, שנזכה ללמוד וללמד לשמה ולשמור
ולקיים אמן.

בעה"ח ביום כ"א חשון היארצייט של אא"ז הגה"ק
מוהר"ר אלעזר הכהן פאלטוסקער זצוק"ל.

והיארצייט של אא"ז הגה"ק מוהר"ר חיים
יעקב טייטלבוים אב"ד לימינוב זצוק"ל.

הק' הצב"י הירש מייזליש - דור י"א לרבינו המהבר.

מייסד ומנהל אירגון "ריעים מתוקים" - מגי"ש כחה
ט' אחה"צ בת"ת אור יוחנן ראחמיסטריווקא מאנסי.

יחזקאל